

Vereniging Wadvaarders' kijk op status Werelderfgoed Waddenzee

Importantie van Werelderfgoed status voor wadvaarders

De Wadvaarders onderschrijven de status van de Waddenzee als UNESCO-Werelderfgoed. We zien dit als erkenning van de unieke natuurwaarden van het gebied. Wij beschouwen vrij en verantwoord wadvaren als een duurzame vorm van kalme recreatievaart die bijdraagt aan het behoud van rust, ruimte en natuur. We ondersteunen partijen die zich inzetten om de ecologische waarden van de Waddenzee te beschermen. Tegelijkertijd willen we een breed maatschappelijk draagvlak behouden voor recreatief medegebruik. We pleiten voor ruimtelijk gebruik en beheer dat recht doet aan de kwetsbaarheid van de Waddenzee en de historische traditie van wadvaren. De Werelderfgoed-status stimuleert goed gedrag van wadvaarders.

Behoud de Werelderfgoed status

De Wadvaarders betreuren het als de status van de Waddenzee als UNESCO-Werelderfgoed zou komen te vervallen als gevolg van voorrang aan ruimtelijke aanspraken die de kernwaarden onder druk zetten. Deze status heeft immers internationaal bijgedragen aan de erkenning van de unieke natuurwaarden van het gebied en de verantwoordelijkheid voor het behoud ervan. Wij blijven ons onverminderd inzetten voor het behoud van rust, natuur en ruimte in de Waddenzee, ongeacht het formele label. Wij beschouwen vrij en verantwoord wadvaren als een duurzame manier om van dit unieke gebied te genieten. We blijven pleiten voor een beheer dat zowel de ecologische als de maatschappelijke waarden beschermt. Het verdwijnen van de status Werelderfgoed mag wat ons betreft niet leiden tot een afbreuk aan de bescherming van het Waddengebied of tot een versoepeling van het zorgvuldig gebruik ervan. Wij roepen betrokken partijen op om verantwoordelijkheid te blijven nemen voor het behoud van de Waddenzee als uniek natuurgebied van wereldformaat.

Wat kan er veranderen t.a.v. medegebruik

Een eventueel verlies van de status biedt zowel risico's als kansen voor medegebruik, waarbij actieve betrokkenheid van de Wadvaarders en andere belanghebbenden cruciaal blijft. De Nature Restoration Law¹, vigerende wetten en verdragen en het standpunt van de Wadvaarders kunnen leiden tot de volgende veranderingen in de speelruimte voor medegebruik van de Waddenzee bij verlies van de status:

- a. *Verminderde internationale erkenning*
- b. *Afhankelijkheid van EU-richtlijnen*
- c. *Mogelijke toename van economische activiteiten*
- d. *Striktere eisen door de Nature Restoration Law*
- e. *Verschuiving van focus naar nationaal beleid*
- f. *Impact op breed maatschappelijk draagvlak*

Zonder de status van Werelderfgoed vervalt een belangrijke juridische en symbolische basis voor internationale samenwerking en monitoring. Dit kan leiden tot minder draagvlak voor stringente bescherming, wat invloed zal hebben op het gedrag bij recreatieve activiteiten zoals wadvaren. Het begrip voor strikt beheer met afgesloten gebieden kan afnemen. De afhankelijkheid van EU-richtlijnen blijft bestaan.

Ook zal de (ecologische)druk weer toenemen door economische activiteiten, zoals visserij, scheepvaart en energieprojecten toe te staan. Vigerende wetten en verdragen, en de Nature Restoration Law, geven die ruimte niet. Er blijven strenge vereisten voor milieu-effectbeoordelingen en het behoud van ecosystemen. Dat beperkt de schadelijke impact van gewenst gebruik, maar het onbegrip zal groeien.

De Europese Nature Restoration Law stelt specifieke doelen voor het herstel van aangetaste ecosystemen, zoals mariene habitats zoals de Waddenzee. Dit kan beperking van recreatieve activiteiten betekenen, maar ook dat gebieden beter worden beschermd tegen destructieve invloeden. Tegelijkertijd verwachten we dat

¹ <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2024/06/17/nature-restoration-law-council-gives-final-green-light/>

met verlies van de Werelderfgoedstatus er meer accent bij nationaal beleid komt. Ruimtelijke afwegingen en het beheer van de Waddenzee worden sterker afhankelijk van nationaal en regionaal beleid. Dit vergroot de rol van betrokken partijen zoals de Wadvaarders om in dialoog duurzaam medegebruik te waarborgen. De Wadvaarders benadrukken het belang van maatschappelijke betrokkenheid bij het beheer van de Waddenzee. Verlies van de Werelderfgoed status kan invloed hebben op het draagvlak voor beschermingsmaatregelen en de perceptie van het gebied als unieke natuurlijke omgeving. De motivatie voor goed gedrag bij de kalme recreatievaart wordt zwakker.

Resumerend

Verlies van de Werelderfgoedstatus dreigt door ruimtelijke aanspraken en beslissingen die de kernwaarden van het werelderfgoed ondermijnen. Daarmee gooien we, in de ogen van de Wadvaarders, iets weg waar we met elkaar juist trots op mogen zijn. En voor de afwegingen natuur - menselijk gebruik verandert er niets, de speelruimte voor meer gebruik is al gering vanuit vigerende wetten en verdragen. Verlies van de status is dus feitelijk een brevet van onvermogen van het Nederlandse beleid en -beheer om juist die kernwaarden te koesteren en daar verantwoord gebruik op af te stemmen (zoals wij als vereniging uitdragen en doen).

Het bestuur van de Vereniging Wadvaarders,
redactie Hans Danel (voorzitter) en Michiel Firet (secretaris)
Mei 2025.